

Parintele Serafim Rose - Despre conceptia de viata ortodoxa

Conferinta tinuta de ieromonahul Serafim Rose in anul 1982 in manastirea intemeiata de el la Platina, in muntii Californiei, in care parintele ne pune in garda asupra principalelor pericole duhovnicesti ce ne ameninta in ziua de azi

Inainte de a-mi incepe cuvântul as dori sa spun doua-trei lucruri despre importanta faptului de a avea o conceptie de viata ortodoxa si de ce este mai greu sa ti-o formezi in zilele de azi decât in secolele trecute. In secolele trecute - de exemplu in Rusia secolului XIX - conceptia de viata ortodoxa era o parte importanta a traiirii ortodoxe si era sprijinita de mediul respectiv. Nici nu era nevoie sa vorbesti de ea ca de un lucru aparte - traiai Ortodoxia in armonie cu societatea ortodoxa in care te aflai si iti dobândeai o conceptie de viata ortodoxa de la Biserica si din societate.

In multe tari conducerea marturisea Ortodoxia, ce era centrul vietii publice, iar conducatorul insusi era cel dintâi laic ortodox, având responsabilitatea de a da exemplu crestin tuturor supusilor sai. Toate orasele aveau biserici ortodoxe si in multe dintre ele se slujea zilnic, dimineata si seara. Existau manastiri in toate marile orase, in târguri, in afara oraselor si la tara, in pustie si in salbaticie. In Rusia se aflau mai bine de 1000 de manastiri organizate oficial, fara sa socotim numeroasele sihastrii. Calugaria era un model general acceptat de vietuire. De fapt, majoritatea familiilor aveau in manastire o sora sau un frate, un unchi, bunic sau var care era calugar sau maica, pentru a nu mai vorbi despre alte exemple de viata ortodoxa, precum cel al pelerinilor care mergeau din manastire in manastire sau al nebunilor pentru Hristos. Pe toata calea vietii întâlneai dreptcredinciosi crestini al caror centru era, bineinteles, calugaria. Traditiile ortodoxe faceau si ele parte din viata de zi cu zi. Majoritatea cartilor citite erau ortodoxe. Viata zilnica era grea pentru majoritatea oamenilor; trebuiau sa munceasca din greu pentru a supravietui, speranta de viata nu era ridicata, moartea era o realitate frecventa si toate acestea intureau invatatura Bisericii despre realitatea si apropierea vietii de apoi.

A trai o viata ortodoxa in aceste circumstante era acelasi lucru cu a avea o conceptie de viata ortodoxa si era, de altfel, foarte putina nevoie sa se vorbeasca despre un astfel de lucru.

Astazi, pe de alta parte, toate acestea s-au schimbat. Ortodoxia noastra este o mica insula in mijlocul unei lumi care opereaza cu principii total diferite si in fiecare zi aceste principii se schimba cu altele mai rele, instrainându-ne tot mai mult de dreapta credinta. Multi oameni sunt tentati sa-si imparta viata lor in doua secvente foarte distincte: viata cotidiana pe care o petrecem la serviciu, cu prieteni lumesti, cu treburile noastre lumesti si Ortodoxia, in cadrul careia ne manifestam Duminica si cu alte ocazii, in timpul saptamânii, când avem timp pentru ea. Dar o conceptie de viata a unei astfel de persoane, daca o observi mai atent, este de multe ori o ciudata combinatie intre valorile crestine si valorile lumesti, valori incompatibile care nu se pot amesteca.

Scopul acestui cuvânt este de a intelege cum oamenii care traiesc in zilele noastre pot face primii pasi catre o conceptie de viata unitara, catre o conceptie de viata ortodoxa.

Ortodoxia este traire. Daca nu traim Ortodoxia, pur si simplu nu suntem ortodocsi, indiferent de convingerile formale pe care le putem avea. Existenta in lumea noastra contemporana a devenit foarte artificiala, foarte nesigura, foarte confuza. Ortodoxia, este drept, are o viata proprie, care nu este inasa foarte departata de viata din jurul ei, astfel încât viata unui crestin ortodox, si nu doar a celor cu numele, ci si a traitorilor, nu poate decât sa reflecte lumea intr-un anumit fel. Un anumit gen de nesiguranta, de dezorientare a patruns si in viata ortodoxa a vremurilor noastre. In acest cuvânt vom incerca sa aruncam o privire asupra vietii lumii contemporane si apoi asupra traiirii ortodoxe, pentru a vedea cum ne putem indeplini mai bine datoria crestina de a duce o viata care nu e a lumii acesteia in aceste vremuri destul de grele si de a pastra astazi o perspectiva crestina ortodoxa asupra intregii vietii, perceptie care ne va ajuta sa supravietuim timpurilor acestora cu credinta noastra intreaga.

Viata din zilele noastre este anormala

Oricine priveste viata contemporana din perspectiva vietii normale pe care o duceau oamenii in vremurile de mai inainte - sa zicem Rusia, sau America, sau orice alta tara din Apusul Europei din secolul al XIX-lea nu poate sa nu-si dea seama de cât de anormala a devenit viata de acum. Intregul concept de autoritate si ascultare, de decanta si politete, de comportament public si particular - toate s-au schimbat radical, au fost rasturnate cu exceptia câtorva comunitati - de opinii crestine de un anumit tip - care incearca sa pastreze asa numita conceptie de viata - de moda veche.

Viata de azi poate fi caracterizata drept autonoma si rasfatata. Inca din frageda vârsta copilul de azi este tratat, ca regula generala, ca o mica zeitatie in familie: capriciile ii sunt alimentate, dorintele indeplinite; este inconjurat de jucarii, distractii, confort; nu este pregatit si educat dupa principiile stricte ale comportamentului crestin, ci este lasat sa se dezvolte pe orice cale ar vrea el sa o apuce. In general este de ajuns sa spuna Vreau! sau Nu vreau sa fac! pentru ca indulgentii parinti sa se incline in fata lui si sa-l lase sa faca ce doreste. Probabil aceste lucruri nu se întâmpla intotdeauna in fiecare familie, dar se întâmpla destul de des pentru a fi considerata regula de comportament in cresterea copiilor si chiar si cei mai bine intentionati parinti nu scapa in intregime de sub influenta ei. Chiar daca parintii incearca sa-l creasca pe copil intr-un mod strict, vecinii incearca sa faca altceva. Parintii trebuie sa ia in considerare si aceste lucruri când isi educa copilul.

Când un astfel de copil ajunge adult, el, in mod firesc, se inconjoara cu aceleasi tipuri de lucruri cu care era obisnuit in copilarie: confort, distractii, si jucarii pentru adulti. Viata devine astfel o goana dupa distractie. Acest cuvânt nu se afla in nici un vocabular. In Rusia secolului xix sau in orice alta tara serioasa civilizata, unde nimeni nu ar fi deslusit intelesul acestui cuvânt.

Viata aceasta, care este o fuga constanta dupa distractii si este lipsita de orice inteles serios, l-ar face pe un vizitator dintr-o tara de secol xix, care s-ar uita la programele noastre cele mai populare de televiziune, care ar vedea parcurile de distractii, reclamele, filmele, muzica, sa creada ca a nimerit intr-o tara a imbecililor care au pierdut orice contact cu realitatea. De obicei, nu luam aceasta perspectiva in considerare, pentru ca traim in aceasta societate si o luam de buna.

Câtiva analisti ai vieții contemporane au numit tineretul de azi cu sintagma de generația eu, iar vremurile noastre epoca narcisismului, caracterizate printr-o slujire și fascinație a sinelui care împiedică o dezvoltare normală a ființei umane. Alții vorbesc de universul de plastic sau de lumea fanteziei în care mulți oameni trăiesc acum, neputând să înfrunte sau să înțeleagă realitatea lumii inconjurătoare sau a propriilor probleme.

Când generația eu se îndreaptă spre religie - ceea ce se întâmplă frecvent în ultimele decenii - este de obicei spre forma de plastic sau fantastică a ei: o religie dezvoltată prin sine (unde sinele rămâne obiect de adorare) de brainwashing sau mind-control, de guru zeificati, de căutare a OZN-urilor și a ființelor extraterestre, de stări spirituale anormale. Nu vom aprofunda aceste manifestări, care probabil va sunt destul de familiare, ci doar vom discuta puțin mai târziu despre cum acestea influențează viața duhovnicească a creștinului ortodox din zilele noastre.

Este important pentru noi a înțelege, în încercarea noastră de a trăi o viață creștină azi, ca lumea care s-a format în vremurile noastre rasfatate face presiuni asupra sufletului, fie în viața religioasă, fie în cea seculară, presiuni care sunt de natură totalitară. Aceasta se sesizează ușor la cultele care dezvoltă dependența psihică - care s-au bucurat de atâtă publicitate în ultimii ani - și care cer supunere totală față de un auto-proclamat om sfânt, dar la fel de evident este și în viața seculară, unde omul nu se confruntă doar cu câte o ispita ici colo, ci cu o stare întreagă de ispitire care îl ataca, fie prin muzica de fond din piețe sau de la locul de muncă sau în mijloacele de transport, fie prin indicatoarele publice și hartile orașelor, prin muzica modernă adusă chiar și în campinguri montane sau cantonamente, chiar și acasă, unde televizorul ajunge de multe ori să fie stăpânul ascuns al casei, dictând valorile, opțiunile și gusturile moderne.

Dacă ai copii mici știi cât de adevărate sunt aceste lucruri; când au văzut ceva la televizor este foarte greu să lupți împotriva acestei noi opțiuni care este întărită cu autoritate de către televizor. Mesajul acestei ispite universale care îl ataca pe omul de azi - destul de evident în formele seculare, dar de obicei mai ascuns în formele religioase - este: trăiește pentru prezent, simte-te bine, relaxează-te, fii comod! În spatele acestui mesaj se află altul, mult mai sinistru, camuflat, care este dat pe față numai în țările oficial atee, care se află cu un pas înaintea lumii libere din acest punct de vedere. De fapt ar trebui să înțelegem că ceea ce se întâmplă în lume azi este foarte asemănător de la un loc la altul, indiferent că are loc în spatele Cortinei de Fier sau în lumea liberă.

Există mai multe varietăți, dar atacul este același pentru a ne câștiga sufletul. În țările comuniste există o doctrină atee oficială. Ți se spune deschis ceea ce trebuie să faci: să uiti de Dumnezeu și de orice altă viață în afara de cea prezentă; să-ți scoti din viață frica de Dumnezeu și respectul pentru lucrurile sfinte; să-ți privești pe cei ce cred în Dumnezeu în modul tradițional ca dușmani pe care trebuie să-ți extermini. Se poate lua ca simbol al vremurilor noastre lipsite de griji, iubitoare de distracții și auto-idolatrie, Disneyland-ul american; dacă-i așa, atunci să nu neglijăm a vedea în spatele acestuia simbolul mult mai sinistru care ne indică încotro se îndreaptă cu adevărat generația eu. Gulagul Sovietic,

lantul de lagare de concentrare care deja guverneaza viata a aproape jumatate din populatia lumii.

Doua moduri gresite de apropiere de viata spirituala

Dar, cineva ar putea zice, ce au toate acestea de a face cu noi, care incercam sa ducem, pe cât ne sta in putinta, o viata crestina ortodoxa sobra? Multe are, intr-adevar, de a face cu noi. Trebuie sa intelegem ca lumea din jurul nostru, anormala cum este, este locul unde ne incepem viata crestina. Indiferent de ce facem cu viata noastra, indiferent de adevaratul continut crestin pe care i-l dam, totusi inca are ceva din amprenta generatiei eu in ea si trebuie sa fim destul de smeriti pentru a vedea acest lucru.

De aici trebuie sa incepem. Exista doua moduri gresite de a te apropia de viata din jurul nostru, cai pe care multi pasesc de obicei azi, gândind ca, intr-un fel, aceste lucruri ar trebui sa le faca un crestin ortodox.

Un mod de apropiere - cel mai obisnuit - este pur si simplu de a merge in pasul vremii: sa te adaptezi la muzica rock, la gusturile si curentele moderne si la intregul ritm al vietii moderne. De cele mai multe ori parintii de moda veche vor avea foarte putin contact cu aceasta viata si vor continua sa-si duca viata mai mult sau mai putin separat, dar se vor bucura sa-si vada copiii urmând ultima moda si vor crede ca acest lucru este lipsit de primejdii.

Aceasta cale este un dezastru total pentru viata crestina; este moartea sufletului. Unii inca mai pot duce o viata respectabila in afara lumii, fara sa lupte impotriva spiritului vremii, dar sunt morti sau pe moarte; si cel mai trist lucru dintre toate - copiii le vor plati pretul cu numeroase boli si tulburari psihice si spirituale care sunt din ce in ce mai frecvente. Una dintre membrii conducatori sectei sinucigase, care a sfârsit atât de tragic in Jonestown cu patru ani in urma, era fiica cea mica a unui preot ortodox grec; grupuri sataniste de rock precum Kiss - Kids in Satan's Service - sunt alcatuite din tineri rusi fosti ortodoci; cea mai mare parte a comunitatii templului satanic din San Francisco, conform unui recent studiu sociologic, este format din tineri ortodoci. Acestea sunt doar câteva cazuri zguduitoare; majoritatea tinerilor ortodoci nu merg chiar atât de departe - ci doar se integreaza lumii anti-crestine din jurul lor si inceteaza sa mai fi exemple de traire crestina pentru cei din jurul lor. Este rau asa. Crestinul trebuie sa fie diferit de lume, cu atât mai mult diferit de lumea ciudata si anormala de astazi si acesta trebuie sa fie unul din lucrurile de baza pe care trebuie sa le stie, ca parte a educatiei crestine.

Alta apropiere gresita si la extrema opusa este aceea care ar putea fi numita falsa spiritualitate. O data cu accesul relativ usor datorat traducerilor cartilor ortodoxe despre viata duhovniceasca si a raspândirii vocabularului ortodox despre lupta duhovniceasca, se poate observa o crestere a celor care vorbesc despre isihasm, despre rugaciunea inimii, despre viata ascetica, despre stari inalte de rugaciune si de teologia inalta a unor Sfinti Parinti precum: Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Grigorie Sinaitul. Este foarte bine sa fii constient de adevarata inaltime a vietii spirituale ortodoxe si sa ai evlavie la marii sfinti care s-au impartasit de ea; dar daca nu vom cugeta intr-un mod foarte realist si foarte smerit la cât de departe suntem cu totii astazi de viata isihasta

si cât de puțin pregatiti suntem pentru a o urma, interesul nostru fata de ea nu va fi decât o alta expresie a egoismului nostru, a universului nostru de artificial. The me-generation goes hesychast! ("Generatia-eu se apuca de isihasm") - aceasta incercarea sa faca unii; dar in realitate ei numai adauga un nou joc numit isihasm la atractiile Disneyland-ului.

Exista carti cu acest subiect care sunt foarte cunoscute. Chiar romano-catolicii sunt foarte prinsi de acest curent, sub influenta ortodoxa, ei insisi influentând pe alti ortodocsi la rândul lor; de exemplu: preotul iezuit George Maloney, care scrie tot felul de carti pe acest subiect si traduce din Sfântul Macarie cel Mare si din Sfântul Simeon Noul Teolog si incercarea sa-i faca pe oameni sa devina isihasti in viata de zi cu zi. Ei au tot felul de influente, de obicei carismatice; se presupune ca oamenii ar fi inspirati si isi insusesc toate tipurile de disciplina ascetica pe care le dau Sfintii Parinti, care depaseau cu mult nivelul la care ne aflam noi acum.

Acesta este un lucru foarte neresios. Mai este si o doamna, Chaterine de Hueck Doherty (care de fapt s-a nascut in Rusia si a devenit romano-catolica), care scrie carti despre viata pustniceasca si despre linistire si toate aceste lucruri incercarea sa le promoveze precum o reclama pentru o noua bomboana. Este, bineinteles, ceva lipsit de seriozitate si este un semn foarte tragic al vremurilor noastre. Aceste lucruri inalte sunt folosite de oameni care nu le inteleg. Pentru unii oameni poate fi doar un obicei sau un mod de a-si pierde vremea, dar pentru altii, care o iau in serios, poate fi o mare tragedie.

Ei cred despre sine ca duc o viata foarte inalta, când, in realitate, nu si-au rezolvat nici macar problemele interioare. Vreau sa subliniez ca ambele cai trebuie evitate - atât lumescul cât si supra-duhovnicia - dar asta nu inseamna ca nu trebuie sa avem o perspectiva realista asupra cerintelor legitime ale lumii sau ca ar trebui sa incetam a mai urma sfaturile marilor Parinti isihasti ori a mai folosi rugaciunea inimii in functie de situatie si dupa puterea noastra. Sa fie inasa la nivelul nostru. Ideea, absolut necesara pentru supravietuirea noastra ca ortodocsi azitazi, este ca trebuie sa intelegem conditia noastra de crestini ortodocsi in ziua de azi; trebuie sa intelegem profund vremurile in care traim, cât de puțin cunoastem si traim de fapt Ortodoxia, cât de departe suntem nu numai de sfintii din vremurile de demult, ci chiar de crestinii obisnuiti de acum o suta de ani sau chiar de cei din generatia trecuta si cât de mult trebuie sa ne smerim pentru a supravietui ca si crestini ortodocsi astazi.

Ce putem face

Mai exact, ce putem face pentru a dobândi aceasta trezire, acest discernamânt si cum poate el rodi in sufletele noastre? Voi incerca sa raspund la aceasta intrebare in doua parti: in prima - referindu-ma la constientizarea lumii din jurul nostru, care, ca niciodata in istoria crestinismului, a devenit un dusman consecvent; iar in a doua - referindu-ma la constientizarea Ortodoxiei, pe care ma tem ca majoritatea o cunosc mult mai puțin decât ar trebui; mult mai puțin decât trebuie sa o cunoastem daca dorim sa o pastram.

Mai întâi, intrucât vrem sau nu ne aflam in lume (iar efectele acesteia se simt foarte puternic chiar si in locuri retrase cum este mânăstirea noastra de aici), trebuie sa ne

impotrivim ei si ispitelor ei in mod onest si realist, dar fara a ceda; in special trebuie sa-i pregatim pe tineri pentru ispitele ce le vor infrunta.

Trebuie sa intelegem ca lumea din jurul nostru rareori ajuta si de cele mai multe ori stânjeneste educarea copilului in adevaratul spirit ortodox. Trebuie sa fim zilnic pregatiti pentru a contracara influenta lumii pe baza principiilor unei educatii crestine intelepte.

Aceasta inseamna ca tot ceea ce un copil invata la scoala trebuie in mod constant controlat si indreptat in casa. Nu putem considera ca tot ceea ce va invata la scoala este pur si simplu ceva bun si lumesc si ca nu are nici o legatura cu educatia lui ortodoxa. El poate invata meserii folositoare sau alte lucruri (desi multe scoli americane esueaza lamentabil si sub acest aspect; multi profesori ne spun ca tot ceea ce pot face este sa-i tina pe copii cuminti in clasa chiar si fara a-i invata nimic), dar chiar daca invata ceva vor fi si multe conceptii si filosofii gresite.

Modul fundamental de raportare al unui copil la literatura, muzica, istorie, arta, filozofie, chiar la stiinta si, bineinteles, la viata si la religie - nu trebuie sa vina, mai inainte de toate, de la scoala, pentru ca scoala le ofera prin prisma filosofiei moderne; el trebuie sa vina in primul rând din familie si din Biserica. Altfel copilul va fi destinat unei educatii gresite in lumea de azi, unde sistemul de educatie este in cel mai bun caz agnostic, iar in cel mai rau caz, intru totul ateist sau anti-religios. Bineinteles, toate acestea in URSS sunt impuse cu forta copilului, fara religie si cu un program foarte activ de a-l face pe copil-ateu.

Parintii trebuie sa stie exact ce li se preda copiilor la cursurile de educatie, care sunt aproape universale azi in toate scolile americane, si sa le corecteze acasa, nu numai printr-o atitudine deschisa asupra acestui subiect (in special intre tata si fii - lucru foarte rar in societatea americana), dar si printr-o clara subliniere aspectului moral, lucru total absent din sistemul educational.

Parintii trebuie sa stie ce muzica asculta copiii lor, la ce filme se uita (sa asculte sau sa vada impreuna când este necesar), la ce fel de limbaj sunt expusi si ce fel de limbaj folosesc si sa le imprime o atitudine crestina asupra acestora. Televizorul - in familiile in care nu este suficient curaj de a-l arunca pe fereastra - trebuie strict controlat si supravegheat pentru a evita efectele otravitoare ale acestei masini, care a devenit, in special in rândul tinerilor, principalul promovator al ideilor si atitudinilor anti-crestine chiar acasa.

Am vorbit mai întâi despre cresterea copilului, deoarece acesta este tinta primelor lovituri pe care le da lumea crestinilor-ortodocsi si il formeaza dupa chipul ei; odata formate atitudini gresite intr-un copil, sarcina de a-i da o educatie crestina acestuia devine de doua ori mai dificila.

Dar nu numai copiii, ci noi toti ne confruntam cu aceasta lume care incearca sa ne formeze ca anti-crestini, prin scoala, televiziune, filme, muzica la moda si toate celelalte influente, care apasa asupra noastra, mai ales in orasele mari. Trebuie sa constientizam ca

toata incarcatura care se revarsa asupra noastra are aceeasi sursa; are un anumit ritm, un anumit mesaj care ne este transmis, acest mesaj al auto-idolatriei, al relaxarii, al nepasarii, al distractiei, al renuntarii la orice gând pentru alta lume, prin diferite mijloace, fie prin muzica, filme, televiziune fie prin scoala, prin felul in care sunt reliefate subiectele, prin fondul care li se da si prin altele asemenea; este, practic, un anumit lucru care ni se inculca. Este, de fapt, o educatie in ateism. Noi trebuie sa ripostam prin cunoasterea a ceea ce lumea incearca sa ne faca si prin formularea si comunicarea raspunsului nostru crestin-ortodox catre ea.

Din observarea modului cum familiile ortodoxe din lumea de azi traiesc si transmit Ortodoxia, ar parea ca acesta lupta este de mai multe ori pierduta decât câstigata. Procentajul crestinilor-ortodocsi care pastreaza intacta identitatea lor ortodoxa si nu sunt transformati dupa modelul lumii de azi, este cu adevarat mic.

Totusi nu trebuie neaparat sa vedem lumea din jurul nostru in intregime rea. De fapt, pentru supravietuirea noastra ca ortodocsi trebuie sa fim destul de intelepti pentru a folosi tot ceea ce este bun in lume spre propriul nostru beneficiu. Aici voi atinge câteva puncte relativ la ceea ce poate fi de folos in lumea aceasta, care pare a nu avea nimic, in mod direct, in comun cu Ortodoxia, tocmai pentru a formula conceptia noastra ortodoxa despre viata.

Copilul care a trait intr-un mediu unde se asculta muzica clasica de buna calitate si a crescut astfel nu va fi nici pe departe tentat de ritmul infernal si de mesajul rock-ului si al celorlalte forme de pseudo-muzica contemporane, spre deosebire de un copil care a crescut fara o educatie muzicala. O astfel de educatie muzicala, dupa cum au spus si câtiva staretii de la Optina, rafineaza sufletul si il pregateste pentru primirea lucrurilor duhovnicesti.

Copilul care a fost invatat cu o literatura buna, cu drama si poezie, si le-a simtit înrâurirea in suflet, adica s-a bucurat de ele, nu va deveni cu usurinta un dependent de filmele contemporane, de programele de televiziune si de romanele ieftine care distrug sufletul si il indeparteaza de la calea crestina. Copilul care a invatat sa vada frumusetea in picturile si sculpturile clasice nu va fi atras usor in perversitatea artei contemporane si nici nu va fi atras de productiile tipatoare ale publicitatii si pornografiei moderne. Copilul care cunoaste ceva din istoria lumii, in special din epocile crestine si despre cum au trait si au gândit alti oameni, ce greseli si caderi au avut ei indepartându-se de Dumnezeu si de poruncile Sale si ce fel de viata placuta si ce bucurii au avut când i-au fost credinciosi Lui - isi va forma discernământul relativ la viata si filosofia vremurilor noastre si nu va fi inclinat sa urmeze prima filosofie noua sau primul stil de viata pe care il întâlnește. Una din principalele probleme cu care se confrunta cel ce se ocupa de educatia copilului din ziua de azi este ca scolile nu mai formeaza un simt al sensului istoriei. Este periculos si fatal sa lipsesti pe copil de intelegerea istoriei. Asta inseamna ca el nu mai este capabil sa se raporteze la exemplele oamenilor care au trait in trecut. Si, de fapt, istoria se repeta constant. Odata ce intelegi asta, este foarte interesant sa vezi cum oamenii rezolva problemele, cum au fost oameni care s-au impotrivit lui Dumnezeu si cu ce s-au ales din aceasta confruntare si cum altii si-au schimbat vietile si au devenit oameni de exceptie,

dând exemplul de urmat până în zilele noastre. Acest sens al istoriei atât de important trebuie comunicat copiilor noștri.

În general, o persoană care cunoaște bine cele mai bune opere ale culturii seculare - care în Apus are aproape întotdeauna clare conotații religioase și creștine - are mai multe șanse să ducă o viață normală, o viață ortodoxă fructuoasă decât cineva care cunoaște doar cultura de masă azi. Cineva care s-a convertit la Ortodoxie direct din cultura rock și în general oricine crede că poate combina Ortodoxia cu acest fel de cultură - mai are mult de suferit și un drum dificil în viață până să ajungă cu adevărat un creștin-ortodox care să fie capabil să împărtășească credința și celorlalți.

Fără această suferință, fără această constientizare, părinții ortodocși își vor crește copiii spre a fi devorati de lumea contemporană. Cultura de cea mai bună calitate a lumii înșusită corect, rafinează și dezvoltă sufletul; cultura de consum azi dogeste și deformează sufletul și îl împiedică să primească normal și deplin mesajul Ortodoxiei. De aceea, în lupta noastră împotriva spiritului acestei lumi, putem folosi cele mai bune esențe pe care lumea ni le poate oferi pentru a le transcende; tot ceea ce este bun în lume, dacă suntem destul de înțelepți să vedem, ne îndreaptă spre Dumnezeu și spre Ortodoxie și trebuie să ne folosim de ele.

Conceptia de viata ortodoxa

Cu o astfel de atitudine - o perspectivă atât asupra lucrurilor bune cât și a celor rele din lume - este posibil să ne formăm și să urmăm o concepție de viață ortodoxă, adică să avem o perspectivă ortodoxă asupra întregii vieți, nu numai a subiectelor exclusiv bisericesti. Există o falsă opinie, care din nefericire este larg răspândită în ziua de azi, aceea că este suficient să ai o ortodoxie limitată la lacasul bisericii și la activitățile "ortodoxe" oficiale, cum ar fi rugăciunea la anumite ceasuri sau însemnarea cu Sfânta Cruce; în rest, conform acestei opinii poți trăi ca ceilalți, participând la viața și cultura vremurilor noastre fără nici o problemă, atâtă vreme cât nu păcătuim. Oricine a ajuns să înțeleagă adâncimea Ortodoxiei și cât de integrală este asumarea care se cere unui creștin ortodox, iar pe de altă parte vede cerințele totalitare pe care lumea contemporană ni le impune, își va da seama ușor de falsitatea acestei opinii.

Ori ești ortodox în fiecare clipă a zilei, în fiecare situație a vieții, ori nu ești deloc ortodox. Ortodoxia noastră nu se manifestă doar în concepțiile religioase, ci în fiecare lucru pe care îl facem sau îl spunem. Mulți dintre noi nu suntem constienți de responsabilitatea creștină pe care o avem în latura aparent lumească a vieții noastre. Persoana care are o adevărată concepție creștin-ortodoxă trăiește fiecare clipă a vieții sale ca ortodox. De aceea ne punem întrebarea: Cum putem noi hrăni și aplica această concepție ortodoxă în viața noastră de zi cu zi!

Prima și cea mai evidentă cale este de a fi în contact permanent cu tot ceea ce Biserica ne dă spre luminare și mântuire: Slujbele bisericesti și Sfintele Taine, Sfânta Scriptură, Vietile Sfinților, scrierile Sfinților Părinți. Bineînțeles, fiecare trebuie să citească acele cărți care sunt la nivelul său de înțelegere și să folosească învățătura Bisericii în situațiile

proprii ale viatii sale; apoi ne vor putea calauzi si pe noi si ne vor putea ajuta sa ne schimbam intr-un mod crestin.

Dar, deseori, aceste izvoare crestine fundamentale nu au un efect total asupra noastra, sau nu au nici un efect asupra noastra, deoarece nu avem o atitudine crestina potrivita fata de ele si fata de viata pe care ele ar trebui sa o inspire. Permeteti-mi sa spun aici un cuvânt despre atitudinea pe care trebuie sa o avem daca dorim sa ne folosim cu adevarat de ele si daca vrem sa ne fie inceputul unei conceptii de viata ortodoxe. Mai inainte de toate, hrana duhovniceasca crestina, prin insasi natura sa, este ceva viu si hranitor; daca atitudinea noastra fata de ea este mai degraba academica sau carturareasca, vom da gres in a obtine foloasele pe care aceasta ar trebui sa ni le dea. De aceea, daca citim carti ortodoxe sau suntem interesati de ortodoxie doar pentru a fi mai informati sau pentru a ne fali cu cunostintele noastre in fata celorlalti, nu am inteles nimic; daca invatam din poruncile lui Dumnezeu si din canoanele Bisericii doar ca sa fim "corecti" si sa judecam "incorectitudinea" celorlalti. Aceste lucruri nu trebuie doar sa ne influenteze ideile, ci trebuie sa ne atinga in mod direct sufletul si sa ne schimbe viata. In orice vreme de mari crize in cursul vietii umane - cum sunt chiar vremurile critice cu care ne confruntam in lumea libera - cei ce se vor intemeia pe cunoasterea exterioara, pe legi si canoane si pe corectitudine, nu vor fi in stare sa reziste. Cei puternici vor fi aceia carora educatia ortodoxa le-a imprimat o traire cu adevarat crestina, care au Ortodoxia in inima si sunt capabili sa atinga si inimile celorlalti.

Nimic nu este mai tragic decât sa vezi pe cineva crescut in Ortodoxie, care cunoaste câte ceva din Catehism, care a citit din Vietile Sfintilor, care are o idee generala despre ce vrea Ortodoxia, intelege ceva din slujbele bisericesti, dar nu intelege ce se întâmpla in jurul lui si ii ofera copilului aceasta viata impartita in doua categorii: una, cea urmata de majoritatea oamenilor, iar cealalta-cum traieste ortodoxul Duminica sau când citeste ceva texte ortodoxe. Când un copil este astfel crescut este putin probabil ca va alege calea ortodoxa; aceasta va fi o foarte mica parte a vietii lui, deoarece viata contemporana este prea atractiva, prea multi oameni se integreaza ei, este intr-o masura prea mare o mare parte a realitatii de azi, daca nu a fost cu adevarat invatat cum sa se apropie de ea, cum sa se pazeasca de efectele ei negative si cum sa se foloseasca de lucrurile frumoase care se afla in lume.

De aceea, atitudinea noastra, chiar din acest moment, trebuie sa fie realista si normala. Adica trebuie sa fie aplicata circumstantelor reale ale vietii, nu trebuie sa fie un produs al fanteziei, al evadarii si al refuzului de a ne confrunta cu lucrurile de cele mai multe ori neplacute ale lumii din jurul nostru. O Ortodoxie care este prea inalta si prea in nori, o Ortodoxie de sera, nu ne poate ajuta in viata de zi cu zi.... Lumea noastra este destul de cruda si raneste sufletele cu duritatea ei; trebuie mai întâi sa raspundem cu o intelegere si cu o dragoste crestineasca realista, lasând isihasmul si formele avansate de rugaciune celor capabili sa le primeasca. De asemenea, atitudinea noastra nu trebuie sa fie ego-centrica, ci trebuie sa iasa in întâmpinarea celor care il cauta pe Dumnezeu si cauta o viata dumnezeiasca.

In zilele noastre, unde se infiripa o comunitate ortodoxa, exista ispita de a o transforma

intr-un club al multumirii de sine si al gustarii placerilor virtutilor si realizarii noastre ortodoxe: frumusetea lacasului de cult si a podoabelor, splendoarea slujbelor, chiar si puritatea doctrinei. Dar adevarata viata crestina, chiar inca din timpul Apostolilor, a fost intotdeauna inseparabila de transmiterea ei celorlalti. O ortodoxie vie, tocmai prin faptul ca e vie, lumineaza si celorlalti si nu mai este nevoie sa deschizi si un departament de misiune in acest scop; viata adevaratului crestinism se comunica si fara aceasta. Daca Ortodoxia noastra este ceva ce tinem doar pentru noi si ne mândrim cu ea, atunci suntem morti si ingropati - aceasta este exact starea multor parohii ortodoxe de azi, chiar si a acelor care au un numar considerabil de tineri, daca ei nu aprofundeaza credinta.

Nu este suficient sa spui ca tinerii merg la biserica. Trebuie sa intrebam ce primesc acestia in biserica, ce duc cu ei mai departe si, daca nu fac din Ortodoxie o parte a intregii lor vietii, atunci este cu adevarat insuficient sa spui ca ei se duc la biserica. Astfel, atitudinea noastra trebuie sa fie iubitoare si iertatoare. Exista un fel de duritate care s-a strecurat in viata ortodoxa de azi: Acel om este eretic, nu te apropia de el; Acela este ortodox, se spune, dar nu poti fi cu adevarat sigur; Acela este evident un spion. Nimeni nu va nega ca Biserica este inconjurata de dusmani azi, sau ca exista oameni care se ingramadesc sa profite de increderea noastra. Dar aceasta se intampla din vremea Apostolilor, iar viata crestina a avut intotdeauna un factor de risc in practicarea ei.

Dar chiar si atunci când se profita de pe urma noastra si trebuie sa ne luam anumite precautii in aceasta privinta, tot nu putem renunta la atitudinea noastra principala de iubire si incredere, fara de care pierdem insasi temelia vietii noastre crestine. Lumea care nu il are pe Hristos este neincredatoare si rece, dar crestinii, din contra, trebuie sa fie iubitori si deschisi, altfel vom pierde sarea lui Hristos din noi si vom deveni asemeni lumii, buni doar pentru a fi aruncati in strada si calcati in picioare.

Putina smerenie ne-ar ajuta sa fim mai generosi si mai iertatori. Ne place sa judecam pe altii pentru ciudateniile comportamentului lor; le spunem lunatici sau pocaiti. Este drept ca trebuie sa fim atenti la oamenii cu adevarat deplasati care pot face mult rau Bisericii. Dar ce crestin ortodox serios nu este in zilele noastre putin nebun. Nu ne potrivim in ordinea lumii de azi; daca o facem in lumea de azi, nu suntem crestini seriosi. Adevaratul crestin de azi nu se poate simti acasa in lume; el nu se poate simti si nu poate fi perceput de altii decât ca un "nebun".

Doar pentru ca tii in viata idealul crestin, sau ca te-ai botezat ca adult, sau pentru ca sa te rogi serios este suficient pentru a fi internat intr-un ospiciu in Uniunea Sovietica si in multe alte tari, iar aceste tari reprezinta modelul pentru restul lumii. De aceea nu trebuie sa ne temem a fi considerati putin nebuni de catre lume si trebuie sa continuam a practica iubirea si iertarea crestina pe care lumea nu le va intelege vreodata, dar de care inima ei are nevoie si chiar tânjeste pentru ele.

In cele din urma, atitudinea noastra crestina trebuie sa fie, in lipsa unui cuvânt mai bun, inocenta. In ziua de azi lumea pune mare valoare pe sofisticare, pe intelepciunea lumeasca, pe "profesionalism". Ortodoxia nu pune valoare pe aceste calitati; acestea ucid sufletul crestin. Si totusi, aceste tendinte se strecoara consecvent in Biserica si in vietile noastre. Cât de des nu auzim in special pe convertitii entuziasti exprimându-si dorinta de

a se duce la marile centre ale Ortodoxiei, la catedrale si manastiri, unde se strângeau odinioara mii de credinciosi si peste tot se vorbeste de probleme bisericessti si oricine poate sa-si dea seama cât de importanta este, pâna la urma, Ortodoxia. Ortodoxia aceasta este doar o picatura intr-un ocean, când privesti intreaga societate, dar in aceste mari catedrale si manastiri se strâng atâta oameni, încât pare ca Ortodoxia este intr-adevar ceva important.

Si cât de des nu ii vedem pe aceeasi oameni intr-o stare jalnica dupa ce si-au implinit dorinta, întorcându-se de la "marile centre ale Ortodoxiei" morocanosi si nesatisfacuti, plini de bârfe si critica bisericeasca, nerabdatori mai înainte de toate de a fi "corecti" si "cuvinciosi" si cu o perspectiva lumeasca asupra politicii bisericessti.

Intr-un cuvânt, si-au pierdut inocenta, nelumescul lor, fiind fascinati de partea lumeasca a vietii bisericessti. In diferite forme, aceasta ne ispiteste pe toti si trebuie sa luptam impotriva ei prin a nu ne permite sa supraevaluam lucrurile exterioare ale Bisericii, ci întotdeauna sa ne întoarcem catre unicul lucru necesar: Hristos si mântuirea sufletelor noastre din aceasta generatie rea. Nu trebuie sa ignoram ce se petrece in lume si in Biserica - de fapt chiar pentru noi insine trebuie sa stim aceste lucruri - dar cunostintele noastre trebuie sa fie practice si simple, nu sofisticate si lumesti.

Concluzii

Este evident pentru orice crestin-ortodox constient de ce se întâmpla in jurul lui ca azi ca lumea se indreapta spre capatul ei. Aceste semne ale timpului sunt atât de evidente încât ai putea crede ca lumea se dezintegreaza chiar in acest moment. Care sunt câteva din aceste semne?

- Anormalitatea lumii. Niciodata nu au avut loc astfel de manifestari ciudate si nenaturale si un comportament care sa fie acceptat drept obisnuit ca acesta din zilele noastre. Dar, priveste lumea din jurul tau: ce este in ziare, ce fel de filme sunt prezentate, ce este la televizor, ce cred oamenii ca este interesant si amuzant, pentru ce rãd, toate acestea sunt absolut ciudate. Si sunt oameni care le promoveaza in mod deliberat, bineinteles, pentru propriul profit, si pentru ca aceasta este la moda, pentru ca exista o dorinta perversa de astfel de lucruri.

- Razboaiele si vestile despre razboaie, fiecare mult mai rece si mai nemilos decât precedentul si toate umbrite de primejdia unui inimaginabil razboi nuclear universal, care poate fi declansat de atingerea unui buton. Raspândirea catastrofelor naturale: cutremure si acum vulcani - cel mai recent formându-se nu departe de aici, lângã Yosemite Park in centrul Californiei - catastrofe care deja schimba clima întregii lumi. Centralizarea crescândã a informatiilor asupra individului si cresterea puterii asupra lui, reprezentata in special prin computerul enorm din Luxemburg, care are capacitatea de a stoca informatia unui dosar pentru fiecare om care exista; numarul codului sau este 666, iar cei ce il deservesc l-au poreclit Fiara. Pentru a usura munca unor astfel de computere guvernul american isi propune sa inceapa din 1984 sa emita ceasuri de Asigurari sociale (care se pare ca includ numarul de cod 666 care se vor aplica pe mâna dreapta sau pe frunte - care sunt conforme cu lucrurile scrise in Cartea Apocalipsei (cap. 13) ca se vor întâmpla in timpul domniei antihristului). Bineinteles, asta nu inseamna ca prima persoana care va avea aplicat semnul 666 este antihristul, sau slujitorul lui antihrist, dar odata ce esti

obisnuit cu aceste semne, cum ii vei putea rezista? Mai întâi te vor pregati si apoi te vor face sa i te inchini lui.

- Din nou inmultirea falsilor hristosi si falsilor antihristi. Ultimul candidat a cheltuit numai in aceasta vara probabil milioane de dolari facând publicitate aparitiei sale pe canalele de televiziune, promitând ca va transmite la acea vreme un "mesaj telepatic" tuturor locuitorilor lumii. Lasând la o parte fortele oculte care pot fi implicate in astfel de evenimente, cunoastem deja destul de bine posibilitatile de a transmite mesaje subliminale prin radio si in special prin televiziune, ca si faptul ca acest lucru poate fi facut de oricine are tehnologia de a pirata semnalele de radio si de televiziune, indiferent de câte legi exista impotriva acestui lucru.

Reactia cu adevarat ciudata la filmul de care intreaga America vorbeste: E.T., care a adus literalmente milioane de oameni aparent normali sa-si exprime afectiunea si iubirea pentru eroul, un mântuitor din spatiu, care este pe cât se poate de evident un demon - o pregatire evidenta pentru venirea lui Antihrist. (Si întâmplator, editorul ziarului Arhiepiscopiei grecesti din America, un preot ortodox, recomanda din toata inima acest film ortodocsilor, spunând ca este un film minunat care ne invata despre iubire si fiecare ar trebui sa mearga sa il vada. Exista oarecare deosebire între cei care incearca sa constientizeze ce se întâmpla in lume si cei ce pur si simplu se lasa dusi de valul vremurilor noastre).

As putea continua cu detalii asemanatoare, dar scopul meu nu este sa va inspaimânt, ci sa va fac constienti de ce se întâmpla in jurul nostru. Este cu adevarat mai târziu decât credem; Apocalipsa este acum. Si cât de dureros este sa vezi crestini, mai mult tineri ortodocsi, când aceasta incalculabila tragedie planeaza asupra capetelor lor, care cred ca pot continua ceea ce ei numesc "viata normala" in aceste vremuri teribile, participând din plin la capriciile acestei stupide generatii de inchinatori la sine, fiind total inconstienti ca paradisul nebunilor in care traiesc ei este pe cale de a se distruge, ei fiind complet nepregatiti pentru vremurile de disperare ce vor sa vina.

Nu se mai pune problema de a fi un crestin ortodox "bun" sau "sarak". Intrebarea acum este: va supravietui Credinta tuturor acestora? La multi nu va supravietui; antihristul ce va sa vina va fi mult prea atractiv pentru majoritatea oamenilor, va fi in spiritul lucrurilor lumesti dupa care se tânjeste acum, pentru ca majoritatea oamenilor sa isi dea macar seama ca si-au pierdut deja credinta crestina inchinându-se lui.

Dar chemarea lui Hristos inca se aude; haideti sa-i dam atentie. Cea mai clara expresie a acestei chemari vine din lumea subjugata de ateism, unde se sufera intr-adevar pentru Hristos, iar viata are o seriozitate pe care noi o pierdem cu rapiditate sau deja am pierdut-o. Un preot ortodox din România, Parintele Gheorghe Calciu Dumitreasa, care acum se afla la limita supravietuirii...

Outward membership in the Orthodox Church is not enough. In the words of Fr. George Calciu, an imprisoned Orthodox priest behind the Iron Curtain, "Let us build churches with our faith, churches which no human power can pull down. A church whose foundation is Christ." This is possible if we have the courage to be different from the world around us, if we develop and nourish an Orthodox world-view, penetrated by a living, normal attitude, loving and forgiving, not self-centered, preserving our innocence and unworldliness. Then, in spite of our sinfulness and

inadequacy, our Faith will survive the shocks ahead of us and be a source of inspiration and salvation for those who will still be seeking Christ even amidst the shipwreck of humanity which has already begun today.

Traducerea: Constantin Fagetan